

Activități agrotehnice în livadă în septembrie

Автор(и): ас. Кирил Кръстев, Институт по декоративни и лечебни растения – София

Дата: 09.09.2025 *Брой:* 9/2025

În septembrie, condițiile agrometeorologice vor fi determinate de temperaturi peste normele climatice și precipitații în jurul și sub norma lunară.

Temperaturile maxime vor atinge 33–35°C, iar minimele vor coborî până la 6–8°C. În jumătatea vestică a țării, precipitațiile vor fi în jurul și peste normă – între 35–65 l/mp pentru câmpie și 55–85 l/mp pentru zonele montane. În Bulgaria de Est, precipitațiile totale vor fi între 45–55 l/mp, ceea ce va ajuta la atenuarea eventualelor perioade de secetă. În majoritatea suprafețelor de câmp, umiditatea productivă va fi absentă în stratul de sol de 50 și 100 cm.

În prima decadă, se așteaptă precipitații, în principal în regiunile vestice și centrale, în locuri însoțite de furtuni. În munți, ploile vor fi mai intense, mai ales în Bulgaria Centrală, în timpul frontului așteptat pe 3–5 septembrie. După aceea, temperaturile vor crește. Maximele vor fi între 27–34 °C, minimele – 14–18 °C, cu temperaturi mai scăzute așteptate în podișurile înalte din Bulgaria de Vest – 11–13 °C. De-a lungul litoralului Mării Negre, temperaturile diurne vor atinge 24–27 °C, iar cele nocturne – până la 17–20°C. Prima săptămână din septembrie va aduce o schimbare treptată a vremii – căldura verii va da loc unor condiții atmosferice mai instabile, influențate de anomalii stratosferice în vortexul polar. Temperaturile vor scădea ușor, cu o schimbare a circulației aerului așteptată în jurul datei de 3–5 septembrie, cu potențial pentru incursiuni mai reci datorită unui vortex polar mai slab în stratosferă (anomalii de la +3,5 °C la +5,7 °C peste normă la nivelul de 10 hPa). În această perioadă, se așteaptă și trecerea unui front atmosferic rece. După acest front, va avea loc o scurtă stabilizare cu un aflux de aer mai cald, care va ridica temperaturile diurne la 28–33°C pentru câteva zile.

Primele zile ale celei de-a doua decade vor fi predominant însorite, cu nori risipiți după-amiaza. Temperaturile vor crește la 24–28 °C. În jurul datei de 9–12 septembrie, aer mai cald va pătrunde din sud și valorile diurne vor atinge 26–30 °C. O înrăutățire a vremii este așteptată în jurul datei de 13–16 septembrie. Temperaturile se vor stabiliza în jurul valorilor de 15–24 °C. Vremea va fi determinată de perturbații atmosferice, cu o probabilitate crescută de precipitații și condiții asemănătoare toamnei.

Modelele climatice prognozează ciclone mai frecvenți în timpul celei de-a treia decade, influențați de un vortex polar mai slab. La începutul perioadei, vremea va fi înnorată și ploioasă datorită unui ciclon deasupra Balcanilor, cu o scădere a temperaturilor așteptată. La altitudini peste 1500–2000 m, este posibilă și căderea de zăpadă. Spre sfârșitul celei de-a treia decade, masa de aer se va stabiliza, temperaturile vor crește și în unele locuri maximele vor atinge 14–20 °C, apropiate de norma pentru sfârșitul lui septembrie.

Aparatul foliar al pomilor fotosintețizează activ, furnizând asimilați pentru nutriția fructelor, diferențierea mugurilor de rod și acumularea de nutrienți de rezervă. Cu cât fructele sunt recoltate mai la timp, cu atât pomii sunt mai bine aprovizionați cu nutrienți, își suportă mai ușor temperaturile scăzute de iarnă și rod normal în anul următor.

În pepinierele de pomi fructiferi

Îngrijirea răsadurilor continuă – acestea sunt irigate în caz de secetă și cultivate. Se are grijă să se împiedice înrădăcinarea portaltoielor să înmugurească.

Legăturile folosite după altoire sunt inspectate și, dacă există risc de încingere, acestea sunt slăbite.

Altoire pe un portaltoi

Nu mai târziu de mijlocul lunii, se finalizează altoirea (îmbinarea unui mugure) a portaltoielor în parcelele de pepinieră de prim an. Solul din pepiniere, compactat de altoitori, este cultivat. Solul din parcelele de pepinieră de anul doi este, de asemenea, cultivat.

Curățarea plantațiilor-mamă de tipuri necorespunzătoare continuă. Acum este momentul cel mai potrivit pentru identificarea portaltoielor.

În livezile de pomi fructiferi

Pentru a asigura o bună întărire a lemnului, îngrijirea în livezile tinere se concentrează pe încetarea la timp a creșterii. În caz de secetă prelungită, totuși, mai ales la speciile de pomi cu sâmbure, se recomandă irigarea moderată.

Începe recoltarea soiurilor de măr și păr toamna-iarnă. Producția recoltată este transportată și sortată.

Momentul recoltării fructelor trebuie determinat corect. Maturitatea de cules a fructelor poate fi determinată prin următorul complex de indicatori:

- Rezistența de reținere a fructului. La maturitatea de cules, fructele se desprind ușor de lemnul purtător.
- Clarificarea culorii pielii și a pulpei.
- Fermitatea pulpei fructului. Un anumit grad de maturitate corespunde unei anumite fermități a pulpei fructului. Aceasta este determinată cu un penetrometru.
- Vârsta fructului. Pentru fiecare specie și soi de fruct, există o perioadă determinată genetic de la înflorire până la maturitatea de cules. Pentru soiurile târzii de măr este de 130–146 de zile, iar pentru soiurile târzii de păr – aproximativ 120 de zile.
- Prin testul cu amidon. Metoda se bazează pe capacitatea amidonului de a se învineți sub influența iodului. La maturitatea optimă de cules, 1/3 până la 1/2 din suprafața tăieturii se învinețește.

La sfârșitul verii, fructele își măresc greutatea cu 1–2% pe zi, așa că recoltarea foarte devreme duce la pierderi semnificative. În plus, fructele culese devreme nu au complexul organoleptic tipic soiului și nu îl dobândesc în timpul maturării post-recoltare. La fructele culese târziu, crește procentul de avarii din cauza descompunerii fiziologice a pulpei fructului și apar o consistență făinoasă și sticlire.

Fructele sunt aduse în depozite și camerele sunt încărcate. Se monitorizează depozitarea corectă a fructelor. Temperatura optimă de depozitare pentru fructe este de aproximativ 0 °C, la o umiditate relativă a aerului de 85–90%. Aerul din camera frigorifică trebuie să fie circulat. Renovarea aerului în prima lună de depozitare se efectuează săptămânal, iar mai târziu o dată sau de două ori pe lună.

Se efectuează recoltarea soiurilor târzii de prun – Strinava, Gabrovska, Angelino

Fructele de nuc sunt recoltate pe scară largă.

În jurul mijlocului lunii, începe recoltarea fructelor de migdal

Cel mai potrivit moment este atunci când învelișul cărnos este complet deschis, dar înainte ca acesta să se fi uscat și să se fi lipit de coajă.

În plantațiile de căpșuni

Plantațiile de căpșuni, atât tinere cât și vechi, sunt irigate după cum este necesar.

Materialul de plantare pentru înființarea de noi plantații este ridicat și depozitat. În funcție de momentul plantării, puieții de căpșun sunt ridicați din plantațiile-mamă de la sfârșitul lui august până la sfârșitul lui noiembrie. Pentru plantarea de toamnă, aceștia sunt ridicați mai devreme, iar pentru depozitarea la rece și plantarea de vară – mai târziu, dar la o temperatură a aerului nu mai mică de 0 °C. De la plantele destinate plantării de toamnă, după ridicare, sunt îndepărtate cele avariate de boli și dăunători. Plantele rămase sunt curățate de lăstari și frunze uscate, legate în mănunchiuri de 25 sau 50, așezate în lăzi sau alte recipiente și depozitate până la plantare, asigurându-se că rădăcinile nu se usucă.

Plantele care vor fi depozitate într-o cameră frigorifică sunt ridicate și defoliate. Rădăcinile sunt curățate de solul aderent prin scuturare sau spălare cu apă. Plantele sunt umezite temeinic și așezate, câte 500, în pungi de polietilenă (35–40 x 45–50 cm). În fiecare pungă se plasează o etichetă indicând numele soiului, clasa și

numărul de plante. Pungile sunt sigilate ermetic și depozitate la o temperatură de -2°C . Umiditatea aerului în camerele frigorifice este menținută peste 90%.

Se efectuează plantarea de toamnă a puieților în noile plantații

Imediat înainte de plantare, rădăcinile plantelor sunt tăiate până la țesut proaspăt, viabil, fără scurtare excesivă. Pentru a reduce transpirația, frunzele vechi sunt îndepărtate.

Plantarea se efectuează la o adâncime egal